

Bemærkninger til forslaget

1. Beslutningsforslaget er fremsat på baggrund af, at ægteskabsudvalget af 1969 nu har fremsat sin 9. og afsluttende betænkning, »Samliv uden ægteskab II, forsørgelsespligt« (Bet. nr. 989, 1983), samt at socialministeren har nedsat det i maj 1983 bebudede udvalg vedrørende ligebehandling af samliv med og uden ægteskab i forhold til den sociale lovgivning.

Forslaget er en uændret genfremsættelse af et i folketingsåret 1983-84 (1. samling) fremsat forslag, se Folketingstidende 1983-84 (1. samling), forhandlingerne sp. 3228 og tillæg A sp. 1973.

Forslagsstillerne finder, at spørgsmålet om ægtefællers ligestilling i den sociale lovgivning og de såkaldte papirløse placering i lovgivningen som helhed er et politisk spørgsmål, hvis løsning nu trænger sig mere og mere på, og at debatten herom ikke alene bør foregå i lukkede udvalg og kommissioner. På den baggrund har man fundet det mest hensigtsmæssigt at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om den samlede problematik for derved dels at sikre en offentlig debat, dels at sikre en grundig udvalgsbehandling, inden afgørelser træffes i disse overordentlig komplicerede sager.

Fra mange sider gøres der i disse år forsøg på at trække ægteskabslovgivningens forsørgerbegreb ned over hovedet på de ugifte samboende (papirløse), uden at det på noget tidspunkt har været til principiel drøftelse i folketinget, om der er flertal for en sådan »lovgivning for papirløse«.

Antallet af ugifte samboende har i mange år været i stadig stigning og har nu passeret de 450.000, mens andelen af børn født uden for ægteskab nærmer sig en tredjedel af samtlige fødsler. I stadig højere grad etablerer ugifte samboende sig som egentlige ægtepar med fælles husførelse, fælles fast ejendom og fælles børn. Kravet om ligestilling med ægtepar i hensende til arveregler/arveafgift, retten til boligen og fælles forældremyndighed vil derfor vokse i de kommende år. Ægteskabsudvalget tager i sin betænkning nr. 8 (Bet. nr. 915, 1980) afstand fra en egentlig lovgivning for ugifte samboende (en slags »ægteskab af 2. klasse«), som alene vil give de ugifte samboende fordele, mens

de ægteviede har såvel fordele som ulemper af vielsesattesten. For forslagsstillerne er det målsætningen at gøre ægteskabslovgivningen til en tidsvarende samlivskontrakt, som i det store og hele kan accepteres af nutidens mennesker, og som man så må vælge eller lade være at vælge. Forslagsstillerne kan derfor ikke drage anden konklusion af den faktiske udvikling; end at ligestillingen mellem gifte og ugifte par må ske gennem en »rensning af ægteskabet«, dvs. en gradvis fjernelse af de love og administrative regler, som i dag betyder »skat på ægteskabet« og diskriminering af den gifte kvinde.

Ikke mindst skatte- og sociallovgivningen har gennem mere end et halvt århundrede mere eller mindre udvisket ægteskabslovgivningens grundprincip: at ægtefæller anses for ligestillede og selvstændige personer, der principielt hver for sig bestemmer over egne indtægter og ejendele og alene hæfter for egen gæld. Disse grundsætninger blev foreslået allerede på det andet nordiske juristmøde i 1875 af den danske professor Goos, og de kom til at danne udgangspunkt for reformerne i de nordiske landes ægteskabslovgivning i årene efter 1920. De nordiske reformer dannede så sent som i årene efter 2. verdenskrig forbillede for reformer på dette område i flere lande, ikke mindst på grund af kombinationen af selvstændighedsprincippet under ægteskabet og lighedingsprincippet ved død og skilsmisse.

Herhjemme er samtlige udvalg og kommissioner om familieretlig lovgivning siden 1920erne gået ind for ligestillings- og selvstændighedsprincippet, herunder ægtefællernes selvstændighed i økonomiske anliggender.

Forslagsstillerne havde derfor egentlig helst set en samlet revision af al lovgivning på det familiepoltiske område sat i værk, men af frygt for, at denne opgave vil blive betraget som uoverkommelig, og at der derfor slet ikke ville ske noget, har man valgt at fremsætte forslaget om en løbende, automatisk lovsanering i forbindelse med fremsættelsen af nye lovforslag. Det er afgørende, at der nu sættes en effektiv politisk stopper for yderligere